

A Habselyem Kötöttárugyár 1977. évi gyártmányfejlesztési tevékenysége és 1978. évi tervei

LÁZAR KÁROLY—VASS MÁRTA

A népgazdasági és társadalmi elvárásoknak megfelelő piaci igények kielégítése gazdaságpolitikai célkitűzés. Egy divatcikkek gyártó vállalatnál követelmény a korszerű öltözködés igényeinek megfelelő alapanyag és a divatot követő formai megoldások ötvözete.

A HABSELYEM KÖTÖTTÁRUGYÁR nagy hagyományokkal rendelkezik viszkóz mőselyemből és poliamid selyem fonalból készített lánchurkolt alsóruházati termékek gyártásában. A divatban bekövetkezett változások azonban nem kedveznek ennek a profilnak. Megnövekedett a kereslet a pamuttipusú kevert fonalokból készült termékek iránt. Miután ezeknek a fonalaknak a feldolgozása lánchurkolóképpen csak a termelékenység bizonyos fokú romlása és a megszo-kottnál nagyobb szakadásszám mellett lehetséges, a gyár fejlesztési programját egy angol céggel kooperációban, finom körkötöképi termelés megindításával hajtjuk végre. Ezek a gépeken ugyanis a finom font fonalak jól feldolgozhatók.

A követelmények és a piaci verseny érezhetően fokozódik. Termékeink állandó korszerűsítésére van szükség mind az alapanyagot, mind a kellékeket és a formákat illetően, annak érdekében, hogy a hazai kereskedelem mellett a szocialista és a tőkés piacokon is magas színvonalú gyártmányválasztékkal jelentkezhesünk. Ugyanakkor törekednünk kell a lehető legkorszerűbb gyártmányszerkezet kialakítására is, hogy ezzel gazdasági eredményeinket növelhessük.

A konfekciógépeknél eszközölt beruházások nyomán egyrészt a gyártási idők csökkentése várható, másrészt új választék előállítása is lehetővé válik.

Az 1977. évi gyártmányfejlesztési célkitűzések

A Habselyem Kötöttárugyár fő gyártmányfejlesztési célkitűzései 1977-re vonatkozóan a következőkben foglalhatók össze:

1. Vállalatunk elsősorban női, gyermek és férfi fehérneműt állít elő, ezért fő feladatunk a fehérneműdivat változásának állandó követése, mind alapanyag és kelme, mind a modellek és díszítések tekintetében.
2. Fontos gazdasági feladatunk és érdekünk a tőkés export növelése és ennek megfelelően a tőkés piacokon mutatózó kívánságok kielégítése, a szocialista piacon kötelezettségeink magas színvonalú teljesítése.
3. 1977-ben megkezdjük az angol Nova-Knit céggel kötött szerződésünk alapján, a körkötött áruk termelését. Ehhez kapcsolódóan olyan gyártmányokat kellett kifejlesztelnünk, amelyeket egyrészt a Nova-Knit-től átvett know-how alapján gyártunk, másrészt a saját erőnkől olyan gyártmányokat kellett kifejlesztelnünk, amelyek mind a bel-, mind a külföldi piacokon korszerűek és kere-settek.
4. Hagyományos cikkeink mellett jelentős szerepet kell kapniuk azoknak a lánchurkolt kelméknek, amelyekhez pamut típusú fonalat használunk fel.
5. Korábban már megkezdjük az antisztatikus poliamid fonal alkalmazását lánchurkolt fehérneműknél. Mivel ezek a fonalak és a belőlük készülő késztermékek a hozzájuk fűzött reménye-

ket beváltották, további célunk az volt, hogy ezek alkalmazását kibővítsük: ez elsősorban az iskolaköpenyekre vonatkozik.

6. Nagyobb körben terjesztettük nyomott termékeinket, megoldottuk a Pamutnyomóipari Vállalattal közösen, az antisztatikus charmeuse kelme nyomását, és kísérleteket folytattunk a velúr kelme nyomására. Nyomott termékeink körének bővítésére egy jugoszláv vállalattal kezdtünk kooperációs tárgyalásokat.
7. Kísérleteket kezdtünk elasztán-fonal tartalmú fürdőruha kelmék gyártására.
8. Az 1976. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron nagydíjat nyert gyapjú lánchurkolt kelménk nagyüzemi gyártását megkezdjük.
9. Népszerű és keresett stretch fehérneműink körét új mintázatú kelmékkel bővítettük.
10. Megfelelő szervezeti intézkedésekkel és a gépkapacitás biztosításával megvalósítottuk a saját tervezésű csipke díszítőelemek tervezését; ennek eredményeképpen az év folyamán több új, saját tervezésű csipke gyártását kezdhettük meg.
11. Kiterjesztettük a különböző készáruinkra rávasalható nyomott minták, himzések alkalmazását.
12. A készletcsökkenés érdekében gyártmányfejlesztésünk jelentős erőfeszítést tett megmaradt fonalaink jól értékesíthető kelmék és késztermékek előállításával való felhasználására, továbbá az elfekvő kelmék ésszerű hasznosítására.

Jelentősebb új gyártmányaink

1977-ben néhány gyártmányunk fejlesztése olyan stádiumba jutott, hogy újdonságaink kereskedelmi bemutatására, illetve eladására is sor kerülhetett.

1. Körkötött kelmék és készáruk termelése

1977. év II. negyedétől kezdődően megindult a nagyüzemi termelés körkötő üzemenkben. Annak ellenére, hogy a gyártás elsősorban a Nova-Knit cégtől átvett know-how alapján indult meg, már kezdetől fogva szabad gépkapacitást kaptunk arra a célra, hogy saját elképzeléseink szerint és a vállalat meglévő és részben elfekvő fonalkészletének felhasználásával új mintákat dolgozzunk ki. Ennek keretében az év folyamán 24 új kelme technológiáját alakítottuk ki, amelyek közül 12 bizonyult olyannak, hogy azzal érdemes tovább foglalkozni és jelentősebb gyártmányfejlesztési munkát befektetni. Különös jelentősége van ezen körön belül az egyszínoldalas körkötött kelméinknek, amelyek — az interlock körkötőgépek szerkezeti adottságaiból adódóan — viszonylag kisebb nyúlású szerkezetek, mint ami a szokványos egyszínoldalas vetülékrendszerű kelméknél megszokott és ez alkalmassá teszi ezek igényes alsó- és felsőruházati cikkek gyártására. Ugyanakkor ezek a kelmék lényegesen könnyebbek, mint a kétszínoldalas kelmeszerkezetek, ami önköltségük szempontjából is számottevő tényező.

Mivel vállalatunk elsősorban alsóruházati cikkek gyártását végzi, ezeket a kelméket főleg alsóruházati termékekhez és blúzokhoz lehet és akarjuk felhasználni (1. ábra). E kelmék között kiemelkedő jelentősége van a természetes és mesterséges alapanyagú szálak keverékeiből álló változatoknak, amelyek a legjobban megfelelnek a mai divatirányzatoknak.

1. ábra. Körkötött kelméből készült blúz

A Nova-Knit által rendelkezésünkre bocsátott know-how alapján gyártott felsőruházati kelme igen alkalmasnak bizonyult öltönyök gyártására is, amit az is bizonyít, hogy az 1977. évi Őszi BNV-n a „Dávid” elnevezésű öltöny a BNV díját nyerte el. Nagyüzemi gyártását Kiskunfélegyházán, V. számú gyáregységünkben 1978-ban kezdik meg.

A Nova-Knit kooperáció keretében készülő kelme-fajtákból az év folyamán összesen 48 tonnát gyártottunk háromféle típusban és ezekből összesen 130 ezer darab készáruat készítettünk.

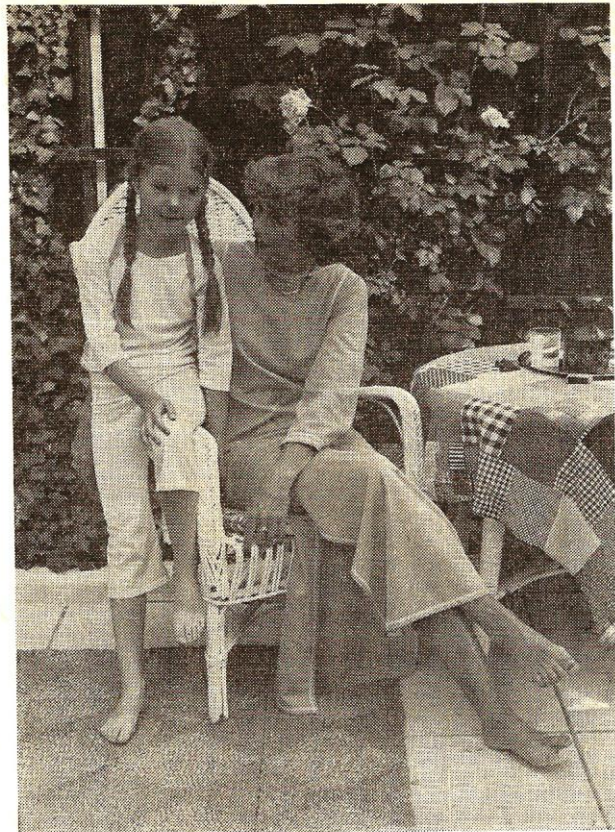
2. Pamuttípusú lánchurkolt termékek

A pamuttípusú lánchurkolt termékek kifejlesztését 1976-ban kezdtük meg és első gyártmányainkkal akkor a Budapesti Nemzetközi Vásár díját nyertük el. A sikeren felbuzdulva tovább fejlesztettük a gyártást és 1977. folyamán összesen 29,7 tonna ilyen fonalat dolgoztunk fel és abból 300 ezer db készáruat konfekcionáltunk. Ilyen jellegű termékeink nagyon megnyerték kereskedelmi partnereink és a fogyasztóközönség tetszését (2. és 3. ábra).

Sajnos a Pamutfonóipari Vállalat a jó minőségű fonal folyamatos szállítását alapanyag-ellátási probléma miatt nem tudta biztosítani, és ezért a gyártás újból csak 1977. IV. negyedévében indulhatott meg. Most azonban úgy látszik, hogy az ellátás folyamatosága biztosított és a tömeggyártásnak további akadálya nem lesz. Arra törekszünk, hogy ebből a gyártmányfajtából a továbbiakban újabb kelmekonstrukciókat, újabb mintázatokat hozzunk ki. A termékeket „PATILON” néven hozzuk forgalomba. A modellezésnél kihasználtuk a termelékeny 2—3-tús, alul-felül díszvarratott képező konfekciógépeket. Egyszerű technológiájuk miatt ezeknél a termékeknél nőtt az egyéni konfekciómunkára jutó kelmefelhasználás.

3. Antisztatikus poliamid gyártmányok

Antisztatikus poliamid fonalból készült fehérneműink sikert arattak és arra törekedtünk 1977-ben, hogy minél szélesebb körben elterjesszük ezt a gyártmánycsoportot (4. ábra). Az év folyamán összesen 98,7 tonna ilyen fonalat dolgoztunk fel és a kelméből 1,2 millió db készáruat termeltünk. Sikereinket látva a Magyar Viscosagyár is berendezkedik az antisztatikus Danamid gyártására.

2. ábra. Patilon pizsama és szabadidő öltözék

3. ábra. Patilon trikó és blúz

Vállalatunk a Magyar Viscosagyárral közösen elvégezte az első próbagyártásokat, és azok alapján a Magyar Viscosagyár megtette a lépéseket a nagyüzemi gyártás bevezetésére. Ez 1978-tól kezdődően valószínűleg meg is történhet. Az antisztatikus fonalak használatát kiterjesztettük az iskolaköpenyekre is, bemutattuk az ilyen kelméből készült köpenyeket és azok kereskedelmi partnereink tetszését megnyerték. Az értékesítés 1978-tól megkezdődik.

4. Nyomottmintás termékek

Erőfeszítéseket tettünk annak érdekében, hogy a nagyon divatos nyomottmintás fehérneműk körét minél jobban szélesíthessük. A Pamutnyomóipari Vállalat

4. ábra. Antisztatikus poliamid kombiné

5. ábra. Nyomottminta szabadiidőltözék

lalat megoldotta az antisztatikus charmeuse kelme nyomását és kísérleteket folytatott velúr kelméink nyomására is. Bár a kísérleti stádiumon ez utóbbi kelmefajtánál nem jutottak túl, remény van arra, hogy 1978-ra ez is megoldódik. Ezzel párhuzamosan tárgyalásokat folytatunk egy jugoszláv gyárral, hogy esetleg ott gyártanának számunkra, bér munkában, nyomott velúrt. A termelés ebben a kooperációban 1978-ban megindul.

Meg fogja könnyíteni helyzetünket, hogy 1978-ban üzembe helyezük saját szublimációs nyomókalanderünket, amellyel saját termelésben tudunk különböző nyomott kelméket előállítani. Az ehhez szükséges alapanyagok kikísérletezését és a kelmekonstruktciók kidolgozását 1977-ben megkezdjük, így a gép megérkezéssel azonnal megindíthatjuk a nyomási próbagyártásokat (5. ábra).

5. Fürdőruhakelmék

Elasztán fonal felhasználásával készült fürdőruhakelme próbagyártását kezdtük el azzal a céllal, hogy ezt a kelmét egy továbbfeldolgozó vállalatnak adjuk el. Az első próbagyártás sikeres volt és ennek alapján tárgyalásban vagyunk egy lehetséges partner-vállalattal, amely — ha az együttműködési megállapodás létrejön — a kelmét megvásárolja tőlünk és konfekcionálva értékesíti. Az eredmény mindenekelőtt azon múlik, hogy sikerül-e megoldani a kelmék színnyomását, mert a fürdőruhakelmék főleg nyomottan kelendők és divatosak (6. ábra).

6. Saját csipketervezés

Vállalatunknál már régóta nagy problémát okozott az, hogy a csipkegyártásban csak külföldről beszerzett tervek és készen szállított mintaláncok alapján bővíthettük kollekciónkat.

Mivel ez a lehetőség igényeinket már nem elégítette ki és a mintaláncok beszerzése igen nagy anyagi terheket rótt a vállalatra, szükségessé vált a saját

6. ábra. Nyomottminta fürdőruha és strandruha

csipketervező apparátus biztosítása. Megkönnyítette ennek létrehozását, hogy csipkegyártásunkban fel tudunk szabadítani bizonyos gépkapacitást is a mintázások folytatására. A kelmetechnológiai osztály tervező csoportjában az egyik tervezőt kimondottan csipkék tervezésére állítottuk be és ennek eredményeként kollekciánk az év folyamán 9 új csipkemintával bővült. Ezek részben már az 1977. évi kollekcióban megjelentek, részben az 1978. évtől kezdődően bővítik díszítőelemeink választékát.

Eredményeink a modelltervezés terén

A modelltervezés a divatirányok és a kereskedelem igényeinek figyelembevételével történik. Az előbbi új igényeket ébreszt, az utóbbi az eladhatóságot jelenti. A kettő találkozása az optimális a tervező számára. A tervezésben fontos szerepe van az információnak és a tapasztalatoknak. Ezért közvetlen kapcsolatokat igyekszünk kialakítani mind a hazai, mind a szocialista és tőkés exportpiacok kereskedőivel.

Részt veszünk a kereskedelmi bemutatókon kívül a kötéstárgyalásokon is, ahol közvetlenül lemérhetjük munkánk eredményét. Több információra lenne azonban szükségünk a szovjet piacról, ahol az igények egyik évről a másikra óriásit nőnek, valamint természetesen a fejlett tőkés piacok igényeiről is.

Gyártmányaink skálája az alábbi új termékekkel bővült:

- Minden új fehérnemű-modellünket antisztatikus poliamidból készítjük.
- Kidolgoztuk az antisztatikus iskolaköpeny-kollekciót.
- Kidolgoztuk férfi alsóruházati termékeinket viszkóz-poliamid összetételű — tehát kedvező fiziológiai és használati tulajdonságokat felmutató — átört mintás kelménkből.
- Az igényeket orvosi szempontból is kielégítő kismama-fehérnemű-kollekciót terveztünk.
- Az idősebb korosztály számára kényelmes szabású alsóruházati cikkeket készítettünk.
- Antisztatikus kelménk felhasználásával alsószoknyákat terveztünk és hoztunk forgalomba.
- Patilon kelménk felhasználásával hálóingeket, pizsamákat terveztünk. Ezek díszítését színes pánttal vagy — gyerekaruk esetében — vidám, játékos mintázatú embléma-nyomással készítettük.
- Száras nadrágot, bakfis hálóinget és pizsamát készítettünk újabb, színes fonallal mintázott stretch kelménkből.
- Font poliészter fonalból készült körkötött kelménkből női és lánykabluzókat, rollnyakas pulóvereket, otthoni öltözekeket készítettünk.
- A Nova Knit kooperáció keretében készült ún. Novagab kelméből férfiöltönyt (a BNV-díjas „Dávid” öltönyt), fiúöltönyt, női és gyermek pantallókat terveztünk.

A gyártmányfejlesztés főbb mutatószámai

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977				
							Belkereskedelemnek	Szocialista export	Tőkés anyagos export	Export kooperációban	Összesen
Új modellek száma (db)	2100	2140	1908	2053	1534	1864	837	299	691	26	1853
A gyártott összes választék (db)	1007	1206	1322	1997	1181	1148	713	90	73	159	1035
Ebből új választék (db)	573	665	526	656	572	652	490	42	55	135	722
Új kelmeminták száma (db)	150	153	150	155	125	114					149

Együttműködés a továbbfeldolgozókkal

Legnagyobb kelmevásárlóink: a Győri Pamutszövő-és Műbörgyár, valamint a Fővárosi Kézműipari Vállalat. E két vállalattal gyártmányfejlesztőink is szoros kapcsolatban állnak és igényeiknek megfelelően alakítanak ki újabb kelmétypusokat. A GYPM kérésére például 1977-ben ötféle kelmét dolgoztunk ki. 1977 folyamán kelmeértékesítésünk 415 tonnát tett ki.

Márkajelzés, megkülönböztető minőségi jelzés, pályázati részvétel

Az előző években 40 termékünk nyerte el a KÁF jelzésének használati jogát. 1977-ben további 4 termékünket ismerte el a *Kiváló Áruk Fóruma*:

- a 3321—6044 cikkszámú kombiné (antisztatikus kelméből),
- a 3331—6160 cikkszámú hálóing (antisztatikus kelméből),
- a 3211—7013 cikkszámú bakfis nadrág (Patilon kelméből),
- a 3221—7014 cikkszámú bakfis kombiné (Patilon kelméből).

A *TEXIMEI* által védett „t” jelzést 1977-ben a következő termékeinken alkalmaztuk:

- a 194—3612 és 194—0499 cikkszámú kelméből készült iskolaköpenyeknél,
- a 194—3518 és 194—0518 cikkszámú kelméből készült gyermek és bakfis fehérneműknél.

Az 1977. évi *Őszi BNV díjat* „Dávid” elnevezésű férfiöltönyünk nyerte el, amelynek kelméjét új körkötőgépeinken gyártjuk.

Részt vettünk a *Szombathelyi Textil Biennálén* és a Könyvüipari Minisztérium által kiírt *gyártmányfejlesztési pályázaton*.

Vállalatunk belföldi forgalomba kerülő termékeit *márkanévvvel* hozza forgalomba, amit termékcsaládokra alakítottunk ki:

- Dub-lon — szintetikus-műselyem kevert fehérnemű,
- Hab-lon — szintetikus fehérnemű,
- Praktilon — iskolaköpeny és munkaköpeny,
- Patilon — pamuttípusú fehérnemű.

1976 óta használhatjuk az Enka cég által védett *Enka-Crêpe* elnevezést szorzzett-jellegű termékeink megjelölésére. 1977-ben megkaptuk a jogot az Enka antisztatikus poliamidjának használatával készült termékeinken az *Enka-Comfort* márkanév feltüntetésére is.

A gyártmányfejlesztést érintő műszaki intézkedések

Kelme gyártó gépparkunk az év folyamán az alábbi berendezésekkel bővült, elsősorban a Nova-Knit kooperáció keretében:

- 18 db finom körkötőgép,
- 2 db mintapréses lánchurkológép,
- 1 db overflow-rendszerű festőgép,
- 1 db szublimációs nyomókalander,
- 1 db szélesmosógép.

Termékeink díszítettségének emelésére szolgál 2 db szublimációs nyomóprés, amelyeken kiszabott idomdarabok nyomását végezhetjük.

Konfekciónk termelékenységének emelésére, konfekcionálási színvonalunk javítására az alábbi gépeket vásároltuk:

- 2 db korszerű gallér- és kezelőbélés-ragasztógép,
- 2 db kéttűs tűrúd-kikapcsolós varrógép,
- 6 db kéttűs blúz- és ing-elejpánt-varrógép,
- 40 db kéttűs, késes fedőzőgép nadrágok gumizására,
- 1 db zsebfelvaró automata varrógép,
- 1 db szűkítővarrat automata,
- 30 db négyfonalas biztonsági varratot készítő varrógép,
- 4 db négytűs nadrágderék-varrógép.

Vásároltuk továbbá egy vasalógépsort és tisztítóberendezést is, felsőruházati konfekcióüzemünk számára.

Szabászati előkészítő munkánk javítására egy Texonic FL és Texocop fénymásoló-berendezést szereztünk

Az 1978. évi gyártmányfejlesztési koncepcióban meghatározott feladatok

Lánchurkolt termékek

1. Hagományos cikkeink választékának bővítése új mintázatokkal.
2. Az antisztatikus poliamid fonal alkalmazásának kiterjesztése újabb termékcsoportokra (velúr, stretch).
3. A pamuttipusú font fonal alkalmazásának kiterjesztése Patilon kelméink választékának bővítésére (mintás Patilon kelmék).
4. Nyomott kelméink választékának bővítése
— a Pamutnyomóipari Vállalattal együttműködve,

— egy jugoszláv gyárral együttműködve,
— saját szublimációs nyomókalanderünk alkalmazásával.

5. Új alkalmazási területek felkutatása lánchurkolt kelméink számára.
6. Új fonalfajták felkutatása és alkalmazásuk kipróbálása termékeink választékbővítésére (első-sorban természetes alapanyagú szálanyagok alkalmazásával).
7. Az év folyamán beérkező kelmetömörítőgép használatával újszerű kelmekarakterek kidolgozása.
8. Próbagyártások lefolytatása elasztán tartalmú fürdőruha- és fűzőkelmék gyártására.

Körkötött termékek

1. A Nova Knit kooperációban átvett kelme gyártási technológiák alkalmazásával kelmeválasztékunk bővítése.
2. Saját tervezésű kelmékkel alsóruházati termékeink választékának bővítése.
3. Nyomott kelméink választékának bővítése szublimációs nyomásra alkalmas körkötött kelmék kidolgozásával.
4. Új fonalfajták felkutatása és kipróbálása abból a célból, hogy azokból újszerű körkötött kelmék legyenek gyárthatók.
5. Szabadidőruházati kollekciónk bővítése körkötött termékekkel.
6. Felsőruházati kollekciónk kibővítése körkötött termékekkel.

Kellékgyártás

Újabb, divatos, új alapanyagainknak megfelelő kiegészítő kellékek tervezése, gyártástechnológiájuk kidolgozása.